

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Commentarius in universam Aristotelis - Cod. Ettenheim-Münster 157

Aristoteles

[S.l.], 1611

Capvt IV. et VI.

[urn:nbn:de:bsz:31-117375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117375)

CAP. V. ET VI.

De tribus Syllorum Figuris.

Exare prima figura reliqua de abg praebet.
 Capite & docet *Artes*. .i. Fig. ceteris duabz p stare
 tum qd hbt medium terminum medio loco inter duo
 extrema locatum. tum qd Syllos hbt pfectos in q
 alia operetur dictum de oi. uel de nullo
 Qua de caa *Artes* nulla alia raone pbat uel
 docendit officiam Syllorum. .i. Figura ea, qua
 p dictam de oi. et de Nullo, quod in eis
 euidenter inspicitur. Tum qd in ea possant oia
 conclusionum genera colligi ut etiam docet for.

Docet etiam inc. 14. in fine.

eodem cap. co.
 modos in quibus dantur
 termini in quibus
 Nulli.

Deinde o tu
 ueram etiam sequentem capitulum et figura
 modos in quibus dantur
 termini in quibus dantur
 Nulli.

h. e. in quibus termini pmi factu ita disponi possunt
 sunt ut non minus inferat conel. utis affirmat
 uera qua utis negans. At cum utis et bono
 modo sit is tu q naris infert aliquid deter

minata gclationem manifestum e. fateor ^{lythuan} que
 et gclara eudicades affirmativa possunt gclum
 di nullam habere necessitatem colligendi si di-
 cat qd colligi gclatione affirmativa in gtrari
 na asserri possunt termini ex qb. in eode modo
 mutui gclatio negans efficitur. Si a. dicat, ne-
 gantem gclationem colligi gtra asserent, termini
 in qb. conclusio e affirmans. e. l. si qd huc
 mutuum modum. p. Fig. A. E. diceret ee bona
 sic posset gigni erroris qa ex premissis p
 inde sequitur vera affirmativa utis qua nega-
 tiva vel ut interpretes loquantur dantur, termi-
 ni in qb. di, et in qb. Nulli. Nam si hos ter-
 minos accipiamus s' homo, at, equg, colligere
 poterim hanc affirmativa Item veram

A. Dis homo e at.

E. Nullg equg e e homo

Progo. Dis equg e at.

Si p. alias terminos accipiamus ut sunt, ho-
 at, lapis, negativa in conclusione vniuersa-
 lem colligamus hoc modo

A. Dis ho e al.

E. Nullg lapis e ho

Progo nullg lapis e at.

possunt proterea mutiles syll. non minus officiter et facilio
ostendi ex primo et 2do documento sone gregoria a
pud Fon. l. b. v. r. quo frequenter etiam utitur
alij diati. Dis. n. illa syll. mutilis e raice formae
in quo ex praestis ueris inferri potest uel unica
gelutis; atq; etiam ille in quo opposita gelu-
onis o repugnat praemissis, ut Gasig docet Fon. c.

Proterea Artes in singulis his capitulis peculiaris
regulas p. cuiusq; Fig. Syllis tradit, q; etia leguntur

Pro. p. Figura

Dat. 2. Regulae. pud Fon. c. 19.

Pro. 1. Fig. afferri has du

1. ar. Prima m, ut maior p. proio sit Universalis.
2. Secunda m, ut minor sit affirmatiua. Ca. utiq;

3. Ut minor sit aff. affirmatiua. salp. regula e q; in Syllis. 1. Fig. acta abt. exeri
4. tem in modis. dictum de Oi, uel, De Nullo quod aliter fieri
rebit.

o potest ai; maior p. proio sit Universalis affirmati
ua aut negatiua et nisi in minore intelligitur
nq; q; e totum affirmetur de minore totum o
triqu de parte sibi libita; si in negatiua p. dica
retur de eo non diceretur eiq; totum, neq; minus
extrema sibi p. q; tineret. Ut bene docet
Tab. l. de. 4. Fig. c. b. in quo etia recte nouer
noie totiq; non intelligi totum strictu accep
tu quale e Genz respectu specieru p. p. et
respectu Individuorum sed lata signifi. cati

usur pari sicut de id quod affirmatiue predicatur de aliis
quo ut visibile de homine uel homo de quod a uti, p
modum totius predicari dicitur.

Pro 2da Fig. tradit. 3. Regula, quarum prima e[st] In secunda figu-
ra 2 Regulae.
ut maior sit uersalis. Secunda ut minor sit
i[n] d[ist]inctio[n]e in Qualitate, h.e. ut si maior sit uersalis
sit affirmatiua, minor negatiua, aut contra si maior sit negatiua
minor affirmatiua: Nam ex utraque affirmatiua aut
negatiua in forma nil concluditur in hac figura, ut conclusio sit
in forma, in qua, q[uod] ut idem Zab. c. 10. b. d. d. negatiua.

et ratio n[on] ualeat sicut ex duabus affirmatiuis. ^{ut conclusio sit}
in 2da Fig. quotiescumq[ue] maior est et ex tertia ^{ut conclusio sit}
equalibus et questionibus, quo p[ro]p[ter] sicut sicut dicitur ^{ut conclusio sit}
res p[ro]p[ter] eas qua ibidem Zab. h[ab]et frequenter ubi ^{ut conclusio sit}
t[er]tia etq[ue] talis sicut p[ro]p[ter] simplicitate questionum maior ^{ut conclusio sit}
ris eodem sensu reduci ad Barbara. Imo forte ^{ut conclusio sit}
t[er]tia iuxta ea q[uod] in 2. Peri. c. 1. sub fine e[st] t[er]tia ^{ut conclusio sit}
notari no[n] in p[ro]babilitate t[er]tia sicut p[ro]p[ter] dicit ^{ut conclusio sit}
e[st] in 1. Fig. in Barbara si q[ui]d e[st] t[er]tia t[er]tia, transpo- ^{ut conclusio sit}
sitiō nouam et uerboru[m] non mutat enuntiationem.

Tertia regula e[st] ut conclusio sit negatiua. In 3tia figura
tradit Dicitur.
Pro tertia Fig. h[ab]et istas 2. Reg. 1. ut minor sit
affirmatiua. Secundam, ut conclusio sit
negatiua.

Conclusio parti-
cularis

Capite r. docet ois syllos utiles. Ita Fig. duobus no
dis probari posse. Primo si p alium i pra missa
versionem reducantur ad ali quem syllos pfecto

Quia si coniectum. i. Fig. iuxta ea q etiam docet Forc. 25.
Resentur Baroco et Bocardo, fieret syllogismo et
paris particula quo etiam legitur quod aliq docet ad am et ztia
si b, quod non est ad am et ztia

Fig. ex. q. p. Concessionem nata e rati p au
piat syllogum pfectum. i. Fig. et questat maiore
faciat ad am Fig. et si Minorem efficiet ztia
Quare mirum non e quod ad a Fig. pfectur
et reducat ad. i. p. maioris ppois questione.
Tertia. u. p. minori r.

Secundo p deductionem ad impossibile qua ex tate
bene explicat idem Forc. 27. et hoc modo ois
boni syllos probari possunt neq. hac probatio
difficilis e qua primo aspectu apparet. Na
omissis multis regulis aliud faciendu e qua ut
(si u. g. aliq in syllo aliquo im pfecto utraq. pmi
la gressa neget gelationem) qua ut supra contra
dictorium gelationis negata quod adversarij deb
nario credere. Deinde ex tali contradictione una
cum alterutra ex pra missis q a pto ad debite
gstruatur syllos pfecty ex quo evidenter gelat de q

contradictoriam aliquid pmissa qua idem aduersarij
 prius concesserat atq; ita deducto e ad hoc impossibile
 ut genero cogatur duas contradictorias aut contrarias
 nimirum alteram pmissam quam in syllo misisset
 concessit et conclusionem ad syllo, que p eundem
 ex duob; istidem gessis inferatur negare e p. e. g.
 Si fiat hic syllo misisset in tis homo e at. Ba

Eundem album e at. no
 prius quiddam album e ho. co

Atq; alijs aduersarij neget eij conclusionem ex gessis
 et praemissis natis seq; cogitur dicere quod
 sequitur eij contradictoria q; e. quoddam album
 homo. e album e homo. ex qua iuncta in maiori
 re prius concessa fieri statim p hoc pfecto syllo
 in Barbara puenit eundem gessis contradictoria
 minoris prius etiam concessa hoc modo.

Tis homo e animal.

De album e homo

Ergo de album e at.

Per hoc gessis contradictoria opponitur minori
 in Barbara concessa et duo contradictoria pos
 sunt e simul vera. Dicitur si illa minor in his gessis
 vera fuit, ultima hoc gessis falsa e. Ergo et
 necesse e altera pmissam huius pfecti syllo e falsa
 Atq; maior e. Tis homo e at) falsa non e quodam

etiam ante mi. p. Syllo fuit gessa. Iam minor huius
Syllo, videlicet de album e homo q e contradictoria
Conclufionis antea negata falsa e. Iam ista q
duo eademe contradictoria hoc nimirum: quoddam
album no e homo vera fit, ac p inde ppera
negata. Quare hoc et modo, evidente etiam p
batur bonitas Syllo rum in pfecto m facit q
nosich quare contradictoria m Conclufionis p
pfectu Syllo m illata uocet hypothesis a dicitur
nimirum q aduersa rig eo p pposito dicitur q
impossibilem absurditatem quam aliter uita e p
quam ut tandem cedat illa hypothesis q
Iam adeo, psequenter fatetur conclusionem
in pfectum Syllo m illatam uera fit, ac et
a e mali negatam.

Deniq, mi. b. u. docet Aristoteles hinc q Syllo
o tu hi 2 modis sed et p pposito hinc euidenter
pbari posse ut etiam bene expliat For. c. 29.
Iu de Sq. et modis Syllogisticis plura uobis
uidentur paulo exactig tractanda.

ARTIC V LVS PRIMVS

Qua sit Forma Syllogismorum.

Quidam nra Syllo rum nra nra e, qua dicitur et 2 p p

et c. n. ex Fon. et fite dictum fuit, ita forma fite eade Fon.
 c. n. doante dicit non e quam figura et mag. figura aut
 apta fite non resumorum dispositio; Modus e duarum
 formam eam Quantitate et Qualitate ad relatione inferre
 dan debita collocatio ut Vere Fon. docet: qm yllum
 non videtur accipere p toto disarta ex 3 p poidg ag
 gregato seu tm q 2 paffis. Deam i fultum q adapa
 to di suam accipere velimur dicendum videtur, utraq
 fite apte dispositam e miam fite, sic accepti
 Conclusionem n e forma ut ait Philo poret fab.
 Porro licet fite 3. ta fite formam Fig. ad miseritio
 defant tamen ex antiq et uentioriq diatutiq qua ait figu
 4. Fig. addenda censeant, qua Galeni figura Galeni
 ram indigetant, eo quod Averroes. c. 8. huius libri
 Galenū eig methore fuisse afferat. Dicunt a hi au
 thores q figura e, quando medig termino de mato
 ce extremo predicatur et minori fite videtur ut
 fit in his duobz exemplis.

Se at e fite
 fite fite e ens
 fite quoda ens e at
 Item
 Quod fite homo e lapis
 fite lapis e corpus
 Ergo aliquod corpus non e homo

Faciunt itaq; pleriq; hanc Figuram sibi et 3tia eo
quod nunquam colligat & clausione. Item de sensu parti
ularem vel affirmatiua vel negatiua quoniam 3tia.
Alij vero et vtes geludi posse autuant. De qua
ista opinioem sicut Hols. 3tia haec ratio.

Argumentum in 3tia sunt Figurae syllogorum quot modis fieri potest
ista quatuor
quatuor
apta duorum extremorum cum medio termino dispo
sitione ut per se nota est ex ista de Figuris; seu
huiusmodi collocatio seu dispositio tunc hiis 3 modis fi
eri potest: vel. n. ita iungitur medius terminus ut semel
subiiciatur maiori extremo et semel de minore
praedicatur iuxta exigentiam duorum terminorum
in syllogis. 1. Fig. autem necesse sunt et exurgit
1. Fig. vel 2do medius terminus praedicatur de
utroque extremo et efficitur 2da Fig. vel terna
utriusque subiicitur et fit 3tia Figurae ut per 3ia
istas terminorum combinationes alia ad hiis diversa
possibiles o est; illarum qua aduersarij sicut haec Figurae
conuenientia adferunt ad prima pertinet qu. 1. Fig.
Istae non exigit qua ut medius terminus semel de maiore
et extremo uniuersale praedicatur et minore subi
ciatur, iuxta dicta de Si, et de Nullo, sicut in 1.
Propoe id fiat, seu in 2da. et tamen si sicut
transpositio in 2da et 3tia Fig. syllogorum modis

fortasse uariet, ut aliq exemplo Casare, et Camestres
 in *da* Fig. *Dizans* et *Datis* in *zta* *q* part *q*
 eos modos a se inuicem haud aliter qua *p*rius *trans*
 positione differre opinantur, figurarum uariare o
 Et eo quod *Figura* o sit *pp*oim, *du* medij *terminu*
*duo*q; extremis abta *compositio*, *q* uariari aliter
 quam *z*q; *p*dictis *modis* o sit *quauis* *pp*oies *uari*
entur. Fortasse in *qua*, *qa* si *Looy* et *Fontanian*
qua de *Maio* et *miore* extremo *zda* et *tertia*
Fig. explicat *ide* *For.* c. 17. sequatur, dicenda
 e *illos* *modos* no *solum* *p*rius *trans* positione
 differre; *Casare* .n. differre a *Camestres*, *qa* na
 iorem *pro* *o*ia *line* *p*rimo *line* *zdo* *loco* *posi*
ta *u*niuersate *negatiua* *h*bt, *Camestres* .n. *affir*
matia. *Simile* a *Datis* a *Dizans* *distin*
gitur *h*bt .n. *maio*re *u*tem *affir*matia *Dizans*
u *miore* *quocunq;* *ta*m *modo* *ista* *pp*oies *trans*
*po*nantur. *Auersaria* *op*ois *argta*, *ex* *eo* *sol*
*u*antur *quod* *facile* *ostendi* *possit* *o*is *z* *l*torum *modos*
quos. *Ita* *Fig.* *ad*scribant, *sola* *pp*oim *trans* *posi*
*ti*one *differat* a *modis* .n. *Fig.* et ut in *specie*
z *ex*empla *p*aulo *ante* *allata* *respondeant*
dicino .n. *ex*emplum *e* *in* *directu* *modu*. *p*na *Figura*
*trans*positum *q* uocatur *Barahpton* et *p*ossit *etia*

ad Barbara reuocari iuxta prima Syllogi stitu
qua eo forte citat Fon. c. 31. Idem exemplū ē in
directis modis etiā transpositis q̄ uolatur. Facet
mo De quo A. H. c. sequente. et Fon. c. 17. tractat.
Ad extremum circa modos Syllogisticos. Pter ea q̄
Fon. docet notandum. quod in una ciuitate sunt mul
ta adē ita in singulis Figuris ē posse plures
modos. In uniuersum quod si modo utiles et inti
les simul eo om̄ibz 3bz Figuris colligantur erunt
48. In singulis Figuris .16. ut colligit Fon. c. 14.
Utiles in om̄ibz 3bz sunt .19. Comparari duobz uer
bis apud Fon. c. 13. et in .1. Fig. sunt 4 Direc
ti, ac 5. indirecti. In dca Figura tm̄ 4 directi
Et in .3. h̄is lex itidem directi. Ex q̄ h̄is
quens ē in .1. Fig. ē 12 modos intiles ad dice
de gētudinem q̄ his noibz poterūt reuocari
Tibi, dico, Soli, Bonos, omnes, meos, Esse,
Ista, Nota, Stridet, Valde, Alibi.
Quod si tm̄ eos q̄ p̄ssg intiles sunt in .1. Fig. 9
Ilebi uelinq̄ erant tantum 10. Nam stridet
et Valde gētuant P̄silem. et Pape/no q̄
sunt duo ultimi indirecti h̄is Figuris modi.
Ex dca Figura super sunt et duobz uer
bilibz q̄ ita nominari possunt.

Tibi Dico Soli Bonos, Cunctos Meos Esse
 Ita Nota Staidel, Traquam Ex is.
 In ista Figura sunt isti 10 inutiles.

Tibi Dico Soli Bonos, Cunctos Meos, Esse
 Staidel vade Laro. Quae voces facile
 intelligentur ex j's 7 For. l. 3 c. 8. et l. 6 c. 14.
 Docti. Hout. u. Singula dictiones tantum duas habet
 et vocales, non tres quodam modo utiles, ut intelligat nulla
 gelatione ex j's in forma colligi posse. Deinde si
 significat utem affirmatiua E negatiua, I. par
 ticulae affirmatiua, I. negatiua particularem.

CAPVT. VII.

Documenta quaedam, trium figura-
 rum Syllogismis communia.

Primum est, ex duabus particularibus tam affirmatiuis, tua re i. et. d. m. do
 zatiuis nil in forma geluditur, ut patet ex 4 modis, huiusmodi compo-
 ni oī figura, inutilibus. Tibi, dico, Soli, bonos. huic adhenduntur.
 iungi potest etiam ex 2 negatiuis nunquam quā geludi. Ex quibus parti-
 culae de eā hī 3, in oī figura inutiles sunt. In negatiuis
 nes, meos, ēē. ut etiam docet For. c. 18. reliq. u. inu-
 tiles modi, Singula in figura ex 2 parti alib
 reliq. regulis pendunt quas supra. i. 4. tradidimus et i-
 dem For. c. 19 explicat.